

РЕШЕНИЕ

№ 532

гр. София, 08.12.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД, 2-РО НАКАЗАТЕЛНО ОТДЕЛЕНИЕ, в публично заседание на двадесет и шести ноември през две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: Бисер Троянов

Членове: Весислава Иванова

Пламен Дацов

при участието на секретаря Илияна Т. Рангелова в присъствието на прокурора Е. Стоянова като разгледа докладваното от Весислава Иванова касационно наказателно дело от общ характер № 20258002200836 по описа за 2025 година

Производството е по реда на глава XXIII НПК.

Инициирано е с касационна жалба на адвокат О. Б. – упълномощен защитник на подсъдимия Г. Г. М., срещу Решение № 85 от 26 юни 2025 г., постановено по в.н.о.х.д. № 215/24 г. по описа на Апелативен съд – Велико Търново.

С въззивното решение е потвърдена Присъда № 13 от 13 март 2024 г., постановена по н.о.х.д. № 54/23 г. по описа на Окръжен съд - Русе, с която подсъдимият е бил признат за виновен в извършването на престъпление по чл. 304а, предл. 3 вр. чл. 304, ал. 1 вр. чл. 26, ал. 1 НК и при условията на чл. 54 НК – осъден на лишаване от свобода за срок от една година и на глоба в размер на 1 500 (хиляда и петстотин) лева.

В жалбата е наведено касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК чрез релевираны твърдения за нарушаване правото на защита на подсъдимия и непредприемането на всички необходими действия за разкриване на обективната истина. Поддържа се, че не са били налице основанията за провеждане на задочно производство, тъй като отсъствието на подсъдимия е препятствало разкриването на обективната истина. В подкрепа е изтъкнато, че заради отсъствието на подсъдимия и липсата на изискваното от закона негово съгласие за прочитане на показанията на свидетеля М. М. от досъдебното производство съдът не е приобщил последните към доказателствата. Тези показания са определени от защитника като изключително важни, защото свидетелят бил очевидец и разкривал фактология, оневиняваща подсъдимия. По тази причина, настоява се в жалбата, производството следвало да бъде спряно на основание чл. 25, ал. 1, т. 2 НПК. За следващо съществено опущение, опорочаващо процеса на формиране на вътрешното съдийско убеждение, е посочен пропускът на съдилищата да приобщят и обсъдят обясненията на подсъдимия, дадени в досъдебното производство в присъствието на защитник. Накрая – твърди се осъждането на подсъдимия по различна от изложената в обвинителния документ фактология.

Инвокиран е довод и за явна несправедливост на наложеното наказание – касационно основание по чл. 348, ал. 1, т. 3 НПК, развит със съображения за ниската стойност на предмета на престъплението и за изминалия тригодишен период от извършване на деянието, който не бил съответен на сложността на делото.

Отправеното искане е за отмяна на съдебните актове и връщането на делото за ново разглеждане от първата инстанция, алтернативно – за намаляване на наложеното наказание.

Не са постъпили възражения срещу касационната жалба.

Явилият се пред ВКС преупълномощен защитник – адвокат Т. Р., поддържа изцяло касационната жалба и отправените с нея искания.

Представителят на държавното обвинение оспорва жалбата и заема становище за правилност на атакуваното решение. Без да отрича допуснатия от съдилищата пропуск да прочетат обясненията на подсъдимия, прокурорът намира, че той не е довел до ограничаване на правата на подсъдимия, защото последният е бил представляван от упълномощен адвокат, развил защитната му теза. В допълнение – защитникът не поискал прочитане на обясненията, от което следвало, че не държи на приобщаването им към доказателствената съвкупност. По виждане на държавния обвинител отсъствието на подсъдимия, отклонил се съзнателно от процеса, не е било пречка за разкриване на обективната истина с оглед наличието на обилна доказателствена съвкупност, позволяваща установяването на всички правнозначими факти. Прокурорът не намира за основателно и оплакването за осъждане на подсъдимия по различна от обвинителния акт фактология, с аргумент, че (не)влизането в полицейския автомобил не е съществено обстоятелство за предмета на обвинението. Наложените наказания определя като напълно справедливи.

Предприетите издирвателни мероприятия за установяване на местонахождението на подсъдимия са останали без резултат, поради което делото в настоящата инстанция също се развива в отсъствието му.

След като прецени заявените касационни основания и изложените доводи, и становищата на страните, Върховният касационен съд прие следното:

Касационната жалба е допустима – депозирана е от процесуалнолегитимирана страна, в рамките на предвидения 15 – дневен срок от съобщението за решението и срещу акт, подлежащ на касационен контрол.

Доводът за допуснати съществени процесуални нарушения следва да бъде разгледан приоритетно, доколкото наличието на порок от такова естество определя обсъждането на другото оплакване като безпредметно. Възражението за допуснати съществени процесуални нарушения е основателно, но не и по всички аргументиращи го в жалбата съображения.

На първо място следва да се отбележи, че всички основания за разглеждане на делото в отсъствие на подсъдимия са били налице. Окръжният съд е положил нужните усилия за намирането на Г. М., чието местонахождение обаче не било установено и след проведеното щателно издирване. Касаторът не оспорва наличието на тази предпоставка, но претендира за липсата на другата необходима за провеждане на задочна процедура като твърди, че отсъствието на подсъдимия е било пречка за разкриване на обективната истина. Приведеното подкрепящо съображение касае показанията на свидетеля М. М. от досъдебното производство, останали неприобщени заради невъзможността да се приложи процесуалната техника на чл. 281, ал. 5 НПК. Този свидетел, брат на подсъдимия, също е бил обявен за щателно издирване, но не е бил намерен и разпитан от съда. Факт е, че разглеждането на делото в отсъствието на Г. М. е пречатвало прочитането на показанията на свидетеля от досъдебното производство, защото за прилагането на този инструментариум е потребно съгласието на подсъдимия. От тази констатация обаче не следва автоматичен извод, че производството по делото е следвало да бъде спряно до намирането на подсъдимия. Съществено за преценката пречка ли е отсъствието на подсъдимия за разглеждане на делото е обстоятелството дали

обективната истина може да бъде разкрита и без участието му. В случая са били събрани множество доказателства, значими за релевантните факти, позволяващи изясняването на фактологията и без показанията на свидетеля М. М., особено като се съобрази, че подсъдимият е давал обяснения в досъдебното производство, чието прочитане е възможно в отсъствието на последния. Ето защо не може да се приеме за основателно оплакването за неправилно провеждане на задочно производство.

На следващо място, неоснователно е и заявеното за приета от съда фактология, различна от предявената с акта на обвинението. Съдът се е произнесъл в рамките на обвинението и не е приел съставомерен факт, невключен в него. Съдебната фаза в наказателното производство е с централен характер, обуславящ възможността, с оглед събраните пред съда доказателствени материали, фактологията по престъпната дейност да бъде доуточнена, разширена, детайлизирана или изменена, стига да не се променя съществено обстоятелствената част на обвинението. Подробностите за това дали подсъдимият влязъл в патрулния автомобил или бил до вратата му не се отнасят до съставомерни елементи на вмененото му престъпно поведение. Правото му на защитата не е накърнено с внасянето на корекция (заради установеното от записа) за това обстоятелство, което не е значимо за обвинението за даване на подкуп. Затова е напълно неоснователно наведеното възражение, че съдът приел факт, който не бил вменен надлежно на подсъдимия.

Въпреки изложеното дотук, касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК е налице заради неотстраненото от въззивния съд допуснато процесуално нарушение от първата инстанция.

Въззивната инстанция има законов ангажимент да провери изцяло правилността на присъдата, независимо от основанията, посочени от страните (чл. 314, ал. 1 НПК). Паралелно с това тя също следи за пълнотата и оценката на доказателствения материал, а като втора първа инстанция и такава по фактите следва да предприеме необходимото за изясняването на обективната истина, когато намери пропуск в дейността на първостепенния съд. В разглеждания казус апелативната инстанция се е отклонила от сочените процесуални изисквания, защото не е констатирала и не е предприела действия да поправи пропуса на първата инстанция да приобщи и обсъди обясненията на подсъдимия, дадени в досъдебното производство. Г. М. е бил разпитван и е давал обяснения в качеството си на обвиняем в присъствието на защитник в досъдебната фаза. Поради това и тъй като няма друг подсъдим по делото е приложима разпоредбата на чл. 279, ал. 2 вр. ал. 1, т. 2 НПК, на чието основание обясненията му е следвало да бъдат приобщени към доказателствената съвкупност и обсъдени. Пропускът да се процедира по законовия ред представлява нарушение на принципа за вземане на всички мерки за разкриване на обективната истина (чл. 13, ал. 1 НПК), а оттук и на този за формиране на вътрешното убеждение въз основа на обективно, всестранно и пълно изследване. Версията на подсъдимия е напълно игнорирана, защото изобщо не е била предмет на обсъждане.

От изложеното следва извод, че решението на въззивния съд следва да бъде отменено, а делото върнато за ново разглеждане в същата инстанция. Не се налага връщане на делото в първата инстанция, тъй като допуснатото от нея процесуално нарушение е отстранимо по реда на въззивния контрол. При новото разглеждане на делото съдът следва да предприеме нужните действия за приобщаване на обясненията на подсъдимия, за обсъждането и съпоставянето им с останалата доказателствена съвкупност, след което и да мотивира доказателствените си изводи в съответствие с изискването на чл. 305, ал. 3 НПК.

При този изход на делото не е мислимо разглеждането на оплакването за явна несправедливост на наложеното наказание.

В обобщение на всички изложени съображения и на основание чл. 354, ал. 1, т. 5 вр. ал. 3, т. 2 НПК, Върховният касационен съд, второ наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Решение № 85 от 26 юни 2025 г., постановено по в.н.о.х.д. № 215/24 г. по описа на Апелативен съд – Велико Търново.

ВРЪЩА делото за ново разглеждане от друг състав на Апелативен съд – Велико Търново.

Решението е окончателно.

Председател:

Членове: 1.

2.